

KRISZTUSBAN MINDNYÁJAN ÉLETRE KELNEK ◀

Emlékezés Kósa László evangélikus lelkész életútjára

1941–2025

■ DETRE JÁNOS

„Ne feledkezzetek meg vezetőitekről, akik Isten igéjét hirdették nektek. Figyeljetek életük végére, és kövessétek hitüket” – olvassuk a Zsidókhoz írt levél 13. fejezetében.

Kósa László 1941. március 21-én Budapesten született. Édesapja dr. Kósa Pál rákoskeresztúri parókus, édesanyja Csutor Ilona. Édesapját 1944 októberében tábori lelkészi szolgálatra mozgósították. A Kósa család a Fébé Diakonisszaegyesület pesthidegkúti szálláshelyén kapott átmeneti befogadást. Itt vészték át az ostromot és az öt hónapon át tartó viszontagságokat. Isten gondviselése megőrizte őket. 1945 márciusában térhettek vissza otthonukba. Keresztúr közigazgatásilag ekkor önálló falu volt.

Kósa László a keresztúri evangélikus iskolában sajátította el az írás, olvasás, számolás alapjait. Alig töltötte be a tizedik életévét, amikor édesanyja – az immáron háromgyermekes papné – mellett a keresztúri gyülekezet kisegítő orgonista kántora lett. Tizennégy évesen már önállóan szolgált az istentiszteleteken. Egészen fiatalon kóstolt bele a rendszeres egyházi szolgálatba. Lelkesi elhívásában minden bizonnyal fontos helyszín volt a keresztúri templom karzata és orgonája.

1959 júniusában Budapesten a XVII. kerületi Fürst Sándor Általános Gimnáziumban érettségizett, és ugyanezen év szeptemberében elkezdte egyetemi tanulmányait a budapesti Evangélikus Teológiai Akadémián. 1964. június 15-én teljesítette a zárószigorlatot. 1964. július 12-én Káldy Zoltán püspök ordinálta a rákoskeresztúri templomban.

1964. szeptember 1-től 1965. augusztus 31-ig Pécsen volt segédlelkész. 1965. szeptember 1-től 1966. augusztus 31-ig az újpesti evangélikus gyülekezetben volt kirendelt helyettesítő lelkész. 1966. február 1-jén teljesítette a lelkészvizsgát. 1966. szeptember elejétől egy évre a budapest-józsefvárosi gyülekezetbe kapott beosztást. 1967. szeptember 1-től 1968. július 15-ig a Helsinkii Egyetem Teológiai Fakultásán volt ösztöndíjas. Megtanulta a finn nyelvet. Bekapcsolódott a finn–magyar testvéregyházi kapcsolatokba.

Finnországból hazatérve 1968. szeptember 1-től 1969. augusztus 31-ig a Déli Evangélikus Egyházkerület lelkésze volt. 1969-ben dr. Kósa Pál parókus lelkész betegsége miatt korlátozva volt a szolgálatok végzésében. Gyengélkedése életmódváltozást igényelt. A gyülekezet ezért egy másodlelkészi állást létesített. Hazahívták és megválasztották a gyülekezetben nevelkedett lelkészt, Kósa Lászlót. A püspöki jóváhagyást és a beiktatást követően 1969. szeptember 1-jén kezdte meg keresztúri másodlelkészi szolgálatát.

1969. december 29-én kötött házasságot Pavlik Aranka Zsuzsannával. Két leányuk született – Ágnes (1972) és Anikó (1974).

1974. október 6-tól 2008-ig a Budapest-Rákoskeresztúri Evangélikus Egyházközség parókus lelkészeként szolgált. Nem túlzás kijelenteni: élete volt a keresztúri gyülekezet. Hat évtizedet élt a gyülekezetben. Nem volt olyan nap, amikor valamilyen formában nem került elő az egyház és az itt élő emberek öröme, gondja, sikere, gyásza, boldogulása. Vannak gyülekezetek, ahol a parókia épülete szinte átjáróház az egymást váltó lelkészek mozgása miatt. Kósa László esetében pont a fordítottja történt. Ő és a családja maradt, miközben a parókia épületei változtak. Három otthona is volt. Ennek oka a Keresztúron bekövetkezett változás.

A gyülekezet történetében az 1950-es évvel kapcsolatban olvasható ez a mondat: „A város kijött a faluba.” Budapest terjeszkedett. Létrehozták a XVII. kerületet. Rákoskeresztúr, Rákoshegy, Rákosliget, Rákoskert és Rákoscsaba egy közigazgatási tömb lett. Grandiózus tervek születtek. A többgenerációs falusi portákat, a háztáji kerteket, a tótkeresztúri és németkeresztúri falurészeket le akarták rombolni és a helyükre modern városközpontot, lakótelepeket akartak építeni.

A terv megvalósítása húsz évet csúszott. Az 1960-as évek végén indult el a folyamat. A város nemcsak kiment falura, hanem a főváros elnyelte, felőrölte a falut és vele a stabil, életképes evangélikus gyülekezetet. 1955-től Rákoskeresztúr központi részén építési tilalmat rendeltek el. A lakhatást kereső fiatalok kénytelenek voltak a más kerületekben gomba módra épülő lakótelepekre költözni. A rákoshegyi, rákosligeti, rákoskerti és rákoscsabai ingatlanok ára a kereslet miatt jelentősen megemelkedett.

A gyülekezet lélekszáma súlyos veszteséget szenvedett. A templom körüli utcákból elkerültek az evangélikus családok. Kósa László másodlelkési meghívása logikus és szükséges egyházpolitikai és missziós döntés volt. A városközpontot átépítették. A portákat ledőzerolták. A falusi házak és háztáji kertek helyén négy- és tízeleteres lakótelepi panelházak épültek. A folyamat a nyolcvanas évek elején újabb lendületet kapott, amikor a templom nyugati oldalán kezdődtek el a munkálatok. A parókia épülete is szanálásra került. Érdekesség, hogy az építők irodaként és felvonulási épületként a legutolsó pillanatig használták. Az utolsó elbontásra ítélt épületként rombolták le. A templom mögé új parókiát és gyülekezeti központot kellett építeni. A stabil négyezer lelkes gyülekezet lélekszámában erősen megfogyatkozott.

A templom, a gyülekezet, a lelkész szolgálata, igehirdetése, a személyes kapcsolat sokak számára üdítő, illetve vigasztaló és – nem túlzás – gyógyító lehetőség volt. Megjelentek a szanálással összefüggő problémák. A kerület főorvosa „szanálási neurózisnak” tulajdonította a jelentős számú megbetegedést és halálozást.

Kósa László mindent megkapott a gyülekezetétől, és mindenét odaadta és beleadta a gyülekezet építésébe, igével jól tartásába. Szókimondó igehirdető volt. Élte és elvárta a rendet, a fegyelmet, a pontosságot, a következetességet. Az igenje nagyon igen volt. A nem pedig határozott nem. A törvényből nem fabrikált evangéliumot, az evangéliumot tiszta evangéliumként sohasem hallgatta el. Mestere és elkötelezett szolgálója volt az igehirdetésnek. Nem fásult bele a temetési szolgálatokba. Megtudott újulni mondanivalójában. Személyes evangéliumot hirdetett. Együtt élt gyülekezetével és egyházával. A rendszerváltást követően lelkes munkása és támogatója volt a XVII. kerületi egyházi oktatás és nevelés újraindításának.

Szervezte és építette a testvérgyülekezeti kapcsolatot Rákoskeresztúr és Rauma, illetve Noormarkku gyülekezetei között. Ügyvivője volt a Magyarországi Evangélikus Egyház és a Finn Evangélikus

Egyház közötti hivatalos kapcsolatoknak. Rendszeresen szolgált a Budapesti Finn Nagykövetségen, ahol karácsony és húsvét alkalmával finn nyelvű istentiszteleteket tartanak. 1992 júliusától 1993. június végéig a raumai gyülekezetben végzett finn nyelvű lelkészi szolgálatot.

1992-től 2007-ig a Magyarországi Evangélikus Egyház Nyugdíjosztályának ügyvivő lelkésze volt. 2008-ban nyugdíjas lett. Budapest XVII. kerületének Önkormányzata „Rákoskeresztúrért” díjjal tüntette ki. Úgy tervezte, hogy szeretett gyülekezetében éli meg nyugdíjas kegyelmi éveit. Leányai férjhez mentek, családot alapítottak. Idősebb leánya Németországban él, a másik leánya Székesfehérváron lakik férjével és gyermekeivel. Szükség volt a nagyszülők szolgálatára. Felszabadultan érezte magát családjá körében. Boldog volt, amikor unokáival lehetett. Készségesen vett részt a mindennapi rutinban, és várta a nyári szünetekben a tiszai közös nyaralásokat, a németországiakkal találkozást. Örömmel nézte őket, ahogyan beépülnek és otthon vannak a helyi gyülekezeteikben.

Nyolcvanadik születésnapján, mint egykori káplánja, telefonon köszöntöttem. Örömmel újságolta a székesfehérvári gyülekezetbe befogadását, a szolgálatokat. A hangjából is érezhető volt, hogy a helyén van.

Ősszel értesültem a betegsége híreről és a diagnózisról. Az utolsó heteket a székesfehérvári római katolikus papi szeretetházban töltötte. Szép és sajátos példája ez az ökumenikus közösségnek. Befogadták, ápolták, elkísérték. Családjá mindvégig vele volt, és együtt tették meg a nehéz utat. Élete nyolcvanhárom éves korában, március 7-én ért véget.

Nagytisztelendő Kósa László lelkész úr – verbi divini minister – Isten ígéjének szolgálja. Mindhalálig hűséges maradt Krisztushoz. Krisztus jelenlétében készült a végső elmenetelre.

Egy gépelt papírra pontokba szedve gondolta végig a búcsúzását és összegezte a temetésével kapcsolatos kéréseit. Ebben szerepel minden temetési részlet – a liturgia, az énekek, a felolvasásra kerülő igék. Kiválasztotta az igehirdetési alapigét: *„Örüljetek az Úrban mindenkor! Ismét mondom: örüljetek! Az Úr közel!”* (Fil 4,4–5) Összeállította az énekeket, még a dallamot is megjelölve.

Az életrajz elején idézett igeszakasz gondolatmenete legyen hitvalló és hálaadó zárszó: *„Jézus Krisztus tegnap, ma és mindörökké ugyanaz. (...) Mert nincs itt maradandó városunk, hanem az eljövendőt keressük. Általa vigyük Isten elé a hálaadás áldozatát mindenkor, azaz nevééről vallást tevő ajkaink gyümölcsét.”*